

SYLin turvallisemman tilan periaatteet

Johdanto

SYL on feministinen ja antirasistinen järjestö, jonka tapahtumien tulee olla häirinnästä ja syrjinnästä vapaita. SYL haluaa olla edelläkävijä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämässä.

Ylioppilasliikkeessä jokaisella on oltava mahdollisuus osallistua sen toimintaan omien tosiasiallisten kykyjensä mukaan. Ylioppilasliike vaalii ja kunnioittaa moninaisuutta.

SYL haluaa edistää tapahtumissaan turvallisemman tilan periaatteita, jotta osallistujat kokevat olonsa turvallisiksi ja ottavat vastuuta epämiellyttävistä tilanteista omaa käytöstään pohtimalla ja tarvittaessa muuttamalla. Periaatteilla yritetään luoda tapoja ennaltaehkäistä epämiellyttäviä tilanteita tai muuttaa nämä epämiellyttävät tilanteet paremmiksi sen sijaan, että osallistujien pitäisi sietää niitä.

Sanavalinta ”turvallisemman” eikä ”turvallisen” viittaa ajatukseen siitä, että täysin turvallista tilaa ei kaikille pystytä takuuvarmasti luomaan, vaikka se onkin toiminnan tavoitteena.

Turvallisemman tilan periaatteet

Turvallisemman tilan periaatteiden tarkoituksena on tukea SYLin toimintaan osallistuvia luomaan sisäistä turvallisuuden tunnetta. Osallistujien on tärkeää voida luottaa siihen, että omaa kokemusta kuunnellaan ja arvostetaan, ja että kaikki ovat sitoutuneita turvallisemman tilan periaatteisiin. Tällöin myös yhteisön ristiriitoja uskalletaan käsitellä reflektiivisesti ja ratkaisuja etsien.

Tarkoituksena on saada osallistujat tarkastelemaan omaa käytöstään ja ottamaan siitä vastuun. Periaatteet ehkäisevät hierarkioiden ja epätasa-arvoisten tilanteiden syntymistä ryhmän sisällä. Ne ovat keino luoda yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemusta, kun kaikki voivat tuntea olevansa tervetulleita ja osallistuvat yhdessä turvallisuuden tunteen lisäämiseen.

Turvallinen tila määrittyy osallistujien keskinäisessä vuorovaikutuksessa eikä yleispäteviä ohjeita voida antaa siitä, miten yksittäisen osallistujan omat rajat määrittyvät ja milloin niitä ylitetään.

- Huomioidaan toistemme erilaiset rajat ja kunnioitetaan niitä. Jokaisen identiteetti on tämän itsensä määriteltävissä, eikä kenenkään sukupuolta, seksuaalista tai poliittista suuntautumista tai kansallisuutta voi päätellä hänen ulkonäöstään.
- Tunnistetaan ja tunnustetaan omat etuoikeutemme. Etuoikeudella tarkoitetaan ei-ansaittuja etuja, joita tietyillä sosiaalisilla ryhmillä on. Yhteiskunnassa ne määritellään suhteessa identiteettiin: ihonväri, luokka, sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, kieli, maantieteellinen, terveydentila, uskonto jne.
- Ollaan avoimia ja kuunnellaan muita. Vältetään oletusten tekemistä toisista osallistujista, koska emme voi tietää muiden osallistujien kokemuksia, ajatuksia, elämäntilannetta emmekä itsemääriteltyä identiteettiä heidän puolestaan. Koska useimmiten kuitenkin teemme oletuksia toisista, yritetään tiedostaa omat oletuksemme.

- Kunnioitetaan toisiamme, huomioidaan yhteisön moninaisuus ja arvostetaan yksilöiden monipuolisuutta.
- Annetaan toisille tilaa ja huolehditaan siitä, että kaikki tulevat keskusteluissa kuulluksi ja pääsevät niissä osalliseksi. Kannustetaan toisia osallistumaan.
- SYLin tapahtumat ovat häirinnästä ja syrjinnästä vapaita. Häirintä voi olla esimerkiksi sanallista, koskettamista tai tuijottamista. Jos joku pyytää lopettamaan häiritsevän käytöksen, se pitää lopettaa. Syrjintä voi olla esimerkiksi ihmisen ihonväriin perustuva oletus henkilön puhumista kielistä.
- Ei sivuuteta häiritsevää tai epäasiallista käytöstä, vaan puututaan siihen.
- Ei yleistetä omia kokemuksiamme muita koskevaksi: muiden kokemusta ei ole sopivaa määrittellä heidän puolestaan.
- Puhutaan niin, että kaikki voivat ymmärtää: yritetään käyttää kieltä, joka on ymmärrettävää myös oman viiteryhmän ulkopuolisille. Avataan esimerkiksi käytettyjen lyhenteiden merkitys.
- Ei käytetä sopimattomia henkilöön meneviä puheenvuoroja toisia ihmisiä kohtaan, ei paikalla olevia eikä tilaisuudesta poissaolevia kohtaan. Ei esitetä tai levitetä stereotyyppioita eikä käytetä loukkaavia vertauksia.
- Ei vääristellä muiden näkemyksiä tai tehdä pahantahtoisia tulkintoja.

Yhdenvertaisuustarkkailijat

Tapahtumille valitaan kaksi yhdenvertaisuustarkkailijaa. Yhdenvertaisuustarkkailija seuraa tämän asiakirjan ja yhdenvertaisuusohjeen toteutumista. Osallistujat voivat olla yhteydessä yhdenvertaisuustarkkailijoihin, jos he havaitsevat yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa tai turvallisuutta rikkovaa toimintaa tai joutuvat itse sellaisen kohteeksi. Näistä havainnoista voi ilmoittaa kasvotusten, puhelimitse tai anonyymillä sähköisellä lomakkeella.

Yhdenvertaisuustarkkailijat toimivat tukena turvallisemman tilan luomisessa ja tukevat ristiriitojen ratkaisemisessa. Tärkeintä kuitenkin on, että osallistujat pyrkivät itse huolehtimaan turvallisemman tilan luomisesta, eivätkä ulkoista sitä kokonaan yhdenvertaisuustarkkailijoille.

Helsingissä joulukuussa 2021
SYLin keskustoimiston väki

Lähde: Annika Ojala: Turvallisemmat tilat feministisessä vaikuttamistyössä, 2017.